

6. IZBĂVIREA DATĂ DE DOMNUL LA MAREA ROȘIE (EXODUL 13:17 - 15:21)

**Dumnezeu este călăuză poporului
(Exodul 13:17-22)**

Suntem martori acum la fuga israeliților din Egipt. În timpul plecării însă ei nu sunt deloc înspăimântați. Stilul paragrafului este poetic și elevat.¹ El demonstrează bucuria și pasiunea cu care au plecat evreii din Egipt, din țara morții și a întinericului - și de ce n-ar fi plecat? Dumnezeu le era călăuză sub forma unui stâlp de foc și a unui stâlp de nor; Domnul era Cel care conducea această expediție și nu era motiv de teamă.

13:17. După ce a lăsat Faraon pe popor să plece, Dumnezeu nu l-a dus pe drumul care dă în țara filistenilor, măcar că era mai aproape; căci a zis Dumnezeu: "S-ar putea să-i pară rău poporului văzând războiul și să se întoarcă în Egipt."

Autorul revine la prezentarea itinerarului urmat de evrei în fuga lor din Egipt. El explică în primul rând faptul că Dumnezeu nu i-a călăuzit spre țara promisă pe drumul cel mai scurt posibil. Această rută directă era *Via Maris* (Drumul Mării) care pornește de la Nil și trece prin nordul pustiei Sinai până în câmpia de pe coasta Palestiniană. În antichitate,

drumul acesta era foarte umblat și era probabil calea cea mai des folosită între Egipt și Asia.

O încercare de evadare prin nordul pustiului Sinai i-ar fi pus pe evrei față în față cu pericolul, deoarece drumurile cele mai importante din acea regiune erau păzite de câteva forturi egiptene.² Dumnezeu cunoștea foarte bine ce fel de oameni erau israeliții și știa că ar fugi la cel mai mic semn de pericol sau război. Ei ar fi preferat să se întoarcă în Egipt sub opresiune decât să înfrunte primejdia luptei armate (vezi Numeri 14:1-4 unde aprecierea lui Dumnezeu se dovedește a fi corectă).

Jocul de cuvinte este evident în cazul a două din verbele principale din acest verset. Verbul pentru "călăuzirea" lui Dumnezeu este *nāhām*. Verbul utilizat pentru evreii care s-ar fi răzgândit este *yinnāhēm*. Deși cele două verbe au rădăcini complet diferite, aici ele arată și sună asemănător. Scopul este, probabil, acela de a sublinia contrastul dintre călăuzirea lui Dumnezeu și dorința lui Israel de a o lua în altă direcție - adică înapoi în Egipt.

13:18. Ci Dumnezeu a pus pe popor să facă un ocol pe drumul care duce spre pustie, spre Marea Roșie. Copiii lui Israel au ieșit înarmați din țara Egiptului.

Dumnezeu conduce poporul pe o direcție sud-estică, pe un drum prin deșert care mergea spre Marea Roșie (în ebraică, *yām suph*). Identificarea acestei mări a fost subiectul unei dispute aprinse. Deoarece am dezbătut această problemă mai pe larg în altă parte, voi cita din acel studiu:

Pe parcursul relatărilor paralele ale trecerii, marea este adeseori numită *yām suph* (Exodul 15:4; Deuteronom 11:4; Iosua 2:10; 4:23; 24:6; Psalmul 106:7, 9, 22; 136:13, 15). Mulți cercetători moderni traduc *yām suph* prin "Marea Trestiiilor / Papirusului" deoarece termenul *suph* este folosit în Vechiul Testament cu referire la

trestiiile care creșteau de-a lungul Nilului (vezi Exodul 2:3). Mai mult, ni se spune că *suph* ar putea fi înrudit cu termenul egiptean *twf(y)*, "plantă de mlaștină".³ Din moment ce papirusul nu crește pe țărmurile Mării Roșii / Golfului Suez, cercetătorii trag concluzia că *yām suph* este unul din lacurile mlaștinoase din estul regiunii de deltă de la nordul Mării Roșii.⁴

Studiile recente ale lui Bernard Batto au demonstrat însă că această părere comună nu poate fi sprijinită prin dovezi, ba chiar că *yām suph* se referă la Marea Roșie / Golful Suez.⁵ În primul rând, fiecare folosire a lui *yām suph* în Biblie se referă la Marea Roșie sau la extensiile sale nordice în Golfurile Aqaba și Suez (de ex., 1 Împărați 9:26; Ieremia 49:21). În al doilea rând, paralela dintre *p3-twfy* și *yām suph* ridică destule probleme. În vreme ce *yām suph* se referă la o apă, nu la fel stau lucrurile cu *p3-twfy*. Particula egipteană *p3* este un pronume demonstrativ cu rol de articol hotărât. Termenul *twfy* se traduce corect prin papirus, tufiș de papirus și se referea uneori la o regiune unde creștea papirusul. În nici o scriere egipteană, *p3-twfy* nu se referă la o apă; el înseamnă "țara / zona papirusului".

Batto a mai demonstrat că termenul *suph* din ebraică nu este înrudit cu egipteanul *twfy*, ci provine din rădăcina semitică *soph* care înseamnă "sfârșit". Astfel că toponimul ebraic *yām suph* înseamnă literal "marea sfârșitului", cu referire la apele din sudul îndepărtat, la apele de la sfârșitul țării. Iar acestea sunt, bineînțeles, apele Mării Roșii.⁶

Multe traduceri antice și moderne (ca Targumele și Vulgata) susțin că evreii au plecat din Egipt "înarmați" sau "pregătiți de luptă". Sensul termenului ebraic este însă neclar. Traducătorii Septuagintei folosesc expresia "a cincea generație". El pare să fie un derivat al numeralului cinci și s-ar putea să se refere la o armată formată din cinci părți / divizii. Astfel cuvântul ar putea indica faptul că evreii au plecat

din Egipt nu neapărat în formație militară, ci mai degrabă într-o manieră ordonată, ca și o armată. Plecarea lor din Egipt a fost bine organizată.

13:19. Moise a luat cu el oasele lui Iosif; căci Iosif pusese pe fiii lui Israel să jure, zicând: "Când vă va cerceta Dumnezeu, să luați cu voi oasele mele de aici."

Moise face un gest interesant. El recuperează și ia cu el trupul mumificat al lui Iosif, pentru a-l duce împreună cu poporul evreu în țara promisă. Acest gest reprezintă împlinirea unei promisiuni făcute de evreii din generațiile anterioare patriarhului Iosif - de fapt, autorul cărții Exodul citează versetul din Geneza 50:25 cuvânt cu cuvânt. Mai târziu ni se spune că trupul lui Iosif a fost îngropat la Sihem, în Palestina (vezi Iosua 24:32).

13:20. Au plecat din Sucot și au tăbărât la Etam, la marginea pustiei.

O scriere egipteană intitulată *Papyrusul Anastasi V*, datând din secolul al treisprezecelea î.d.Cr., ne-ar putea fi de ajutor în stabilirea rutei urmate de evrei la plecarea din Egipt. Textul ia forma unei scrisori scrise de un soldat într-un loc numit Tjeku. El relatează cum a urmărit doi sclavi care au evadat din Egipt și au fugit în deșert. Soldatul menționează numele a trei locuri: "Am ajuns la zidul împrejmuitor din Tjeku în luna a treia din anotimpul al treilea ... spre sud ... Când am ajuns la *htm*, mi-au spus că iscoada venise din deșert (spunând că) au trecut locul împrejmuitor de la nord de Migdol.⁷ Tjeku a fost identificat deja ca fiind Sucot (vezi 12:37). Slavii au plecat din Sucot spre sud, înspre *htm*, care corespunde probabil cu Etam din Biblie (din punct de vedere fonetic este posibil). Apoi au fugit spre Migdol, care era, după câte se pare, la marginea deșertului. Migdol este menționat în Exodul 14:2 ca locul lângă care s-a oprit poporul Israel pentru o vreme. Traseul evadării - Sucot-Etam-Migdol - este similar cu ruta urmată de israeliți prezentată în Numeri 33:6-7: "Au pornit din Sucot și au tăbărât la Etam,

care este la marginea pustiei. Au pornit din Etam, s-au întors înapoi la Pi-Hahiroth, față în față cu Baal-Teфон, și au tăbărât înaintea Migdolului." Papirusul egiptean ridică posibilitatea ca israeliții să fi fugit din Egipt pe o rută obișnuită de evadare în deșert.

Oricum ar sta lucrurile, evreii se află acum în fața porții spre libertate, ajungând la ultimul oraș sau avanpost înainte de fuga în deșert. Se pare că nimic nu mai poate sta în calea eliberării lor.

13:21. Domnul mergea înaintea lor, ziua într-un stâlp de nor, ca să-i călăuzească pe drum, iar noaptea într-un stâlp de foc, ca să-i lumineze, pentru ca să meargă și ziua și noaptea.

Moise Îl prezintă acum pe Domnul în teofanie. În Vechiul Testament, arătările lui Dumnezeu sunt descrise în multe forme: uneori El Se arată ca om (de ex., Geneza 18:1-33) sau în tufiș (Exodul 3:1-6).⁸ De multe ori, El apare sub formă de nor de slavă, numit de unii autori slava Shekinah.⁹ Norul de slavă era un semn vizibil al prezenței lui Dumnezeu în mijlocul poporului Său.

În relatarea de față Îl vedem pe Domnul într-o teofanie dublă. Ea este, după cum observă Kline, o "revelație dublă de nor și foc a Duhului Gloriei exodului".¹⁰ Scopul celor două teofanii este evident: Domnul este cu poporul Său și îl călăuzește "ziua" și "noaptea". Folosirea celor două antonime subliniază natura absolută și completă a prezenței lui Dumnezeu cu Israel.

Ambele apariții ale cuvântului "stâlp" sunt introduse printr-o anumită formă a prepoziției *beth*. Aici ea este utilizată probabil ca *beth essentiae*, cu sensul de "ca" mai degrabă, decât "în".¹¹ Acest detaliu gramatical accentuează faptul că atât norul, cât și focul nu sunt nici mai mult, nici mai puțin decât teofanii.

Pentru evrei, aceste manifestări ale lui Dumnezeu nu erau ceva neînsemnat. Deși traversau un ținut necunoscut, nu aveau nici un motiv să se teamă. Domnul "mergea înaintea lor", călăuzindu-i, dirijându-i și conducându-i.

13:22. Stâlpul de nor nu se depărta dinaintea poporului în timpul zilei, nici stâlpul de foc în timpul nopții.

În original, primele cuvinte din acest verset sunt următoarele: "El nu depărta ...". Începând cu versetul 21 este evident că subiectul este Domnul. Verbul se află la persoana a treia masculin singular, o formă cauzală Hiphil. Ideea este că Domnul este Cel care S-a manifestat în nor și foc și El este Cel care a controlat și a decis cu privire la perioada de timp în care aceste manifestări au avut loc. Bineînțeles că norul sau focul erau în permanență înaintea poporului pentru că Dumnezeu nu le-a îndepărtat.

Aplicație

De câte ori nu Își călăuzește Dumnezeu poporul pe căile care lor li se par a nu fi cele mai scurte și mai ușoare! El ne cunoaște inimile și știe că am ezita în caz de pericol. O, cât de mult ne asemănăm cu israeliții! Astfel că Dumnezeu ne va duce pe drumul cel lung, în multe privințe. În felul acesta, El ne protejează de pericol și distrugere. Conducerea Lui are și un scop didactic, acela de a ne învăța să ne bazăm pe El și pe planificarea Sa. Noi credem că știm cum e cel mai bine: "Multe căi pot părea bune omului, dar la urmă se văd că duc la moarte" (Proverbe 14:12).

Dar, chiar și azi, Dumnezeu este în permanență cu poporul Lui. În pustiu, Dumnezeu a călătorit alături de evrei zi și noapte sub forma unui stâlp de foc și a unui stâlp de nor. El este și cu noi în vremuri de pericol, de necaz și suferință. Mulți sunt sfinții aceia care au avut o percepție clară a prezenței Celui Atotputernic în astfel de vremuri de primejdie.